

OZELENITEV GRADBENEGA SEKTORJA PREKO POKLICNIH KVALIFIKACIJ

mag. Valentina Kuzma

valentina.kuzma@gzs.si

Barbara Kunčič Krapež

barbara.kuncic@cpi.si

CPI
INSTITUTE OF THE REPUBLIC
OF SLOVENIA FOR VOCATIONAL
EDUCATION AND TRAINING

SOK - VRSTE KVALIFIKACIJ

→ **SOK Register**

<p>IZOBRAZBA iVET, cVET</p>	<p>NACIONALNA POKLICNA KVALIFIKACIJA cVET</p>	<p>DODATNA KVALIFIKACIJA cVET=LLLL</p>
---------------------------------	---	--

POKLICNI STANDARD ZA
KVALIFIKACIJE
SOK 2 - 6

RAVEN SOK	RAVEN EOK	OK- EHEA
1	1	
2	2	
3	3	
4	4	
5	4	
6	5	KC
7	6	1
8	7	2
9	8	3
10	8	3

KVALIFIKACIJE v področju GRADBENIŠTVO SOK 3 - 6

RAVEN SQF	Izobrazba	NPK
3	Pomočnik v tehnologiji gradnje Tesar Slikopleskar/črkoslikar Zidar	Vzdrževalec cest Izvajalec del nizkih gradenj Izvajalec del visokih gradenj Izvajalec/izvajalka keramičarskih del Asfalter
4	Izvajalec suhomontažne gradnje Pečar - polagalec keramike Strojnik gradbene opreme Polagalec talnih oblog	Hidrotehnični delavec Upravljalac vodne infrastrukture Cestni preglednik Železokrivec Monter talnih oblog Monter gradbenega mizarstva

RAVEN SQF	Izobrazba	NVQ
5	Tehnik za geodezijo Tehnik za gradbeništvo Gradbeni delovodja Zidarski mojster Kamnoseški mojster Tesarski mojster Mojster za polagalec keramičnih oblog Pečarski mojster Mojster suhomontažne gradnje Pečarski mojster	Vodovarstveni nadzornik
6	Inženir gradbeništva	

10 PODROČIJ TRAJNOSTNEGA RAZVOJA ZA POKLICNE KVALIFIKACIJE

opredeljena do leta 2023

Varovanje zdravja z vidika trajnosti pomeni prevzemanje odgovornosti za lastno zdravje in zdravje drugih ter zdravo delovno okolje. S spremembami v vsakdanjem življenju in na delovnih mestih lahko dosežemo velike pozitivne učinke tako za svoje zdravje kot za družbo kot celoto.

Trajnostna raba energije je ključnega pomena za ohranjanje okolja, zmanjšanje emisij toplogrednih plinov in dolgoročno zagotavljanje energetske varnosti. Z zmanjšanjem porabe energije in prehodom na čistejše in obnovljive vire energije lahko zmanjšamo emisije in tako prispevamo k blažitvi podnebnih sprememb.

Poslovno in finančno načrtovanje omogoča podjetjem in organizacijam, da postavijo temelje za dolgoročno trajnostno poslovanje. Trajnostno poslovno načrtovanje podjetjem pomaga prepoznati in izkoristiti nove tržne priložnosti, zmanjšati tveganja ter izboljšati njihov družbeni in okoljski vpliv.

Trajnostno ravnanje z odpadki je ključnega pomena za zmanjšanje obremenitve okolja, zaščito naravnih virov in biotske raznovrstnosti ter dolgoročno ohranitev planeta. Spodbujanje načel krožnega gospodarstva je bistvenega pomena za doseganje zelenega prehoda.

Ureditev trajnostnega prometa se osredotoča na spodbujanje načinov prevoza in mobilnosti, ki manj onesnažujejo okolje, saj je promet eden glavnih povzročiteljev emisij toplogrednih plinov in onesnaževanja okolja.

Trajnostno prostorsko načrtovanje pomeni načrtovanje, oblikovanje in upravljanje narave in okolja z zmanjševanjem pritiskov na okolje, dolgoročnim ohranjanjem naravnih virov in spodbujanjem biotske raznovrstnosti.

ECO-Design ima lahko ključno vlogo pri doseganju trajnosti v proizvodnji in storitvah. Trajnostno oblikovanje sledi načelom, ki prispevajo k zmanjšanju vpliva izdelkov in storitev na okolje ter spodbujajo odgovorno rabo naravnih in drugih virov.

Aktivno državljanstvo in družbena odgovornost spodbujata delovanje in sodelovanje na individualni in družbeni ravni. Družbeno odgovorni so angažirani posamezniki in skupnost, ki si skupaj prizadevajo za uresničevanje socialne pravičnosti in pozitivnih vrednot družbe v lokalnem in globalnem okolju.

Od izbire **surovin, materialov in izdelkov** v proizvodnem procesu in pri zagotavljanju storitev je odvisno, koliko bo končni izdelek trajnosten. Eno ključnih gonil zelenega prehoda je poznavanje izvora in načina pridobivanja virov ter okoljskih in družbenih vplivov njihove predelave v materiale in izdelke.

Trajnostna raba **naravnih virov** zagotavlja dolgoročno ravnovesje med človekovimi potrebami in ohranjanjem okolja ter omogoča obnovo naravnih virov z naravnimi procesi. Poudarja spoštovanje biotske raznovrstnosti in ohranjanje naravnih ekosistemov ter ukrepanje v smeri povečanja biotske raznovrstnosti in ohranjanja naravnih ekosistemov.

Trajnostne kompetence za posamezne sektorje na področju gradbeništva - gradiva

CARE 4 CLIMATE

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA VISOKO IN IZOBRAŽEVANJE

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA OKOLJE,
PODNEBJE IN ENERGIJO

CPI
CENTER RE ZA
PROJEKTOVANJE

**ZBIR KOMPETENČNIH OKVIROV UMEŠČANJA ZNANJ
IN SPRETNOSTI S PODROČJA TRAJNOSTNI IN
BLAŽENJA PODNEBNIH SPREMENB V POKLICNE
STANDARDE IN IZOBRAŽEVALNE PROGRAME**

(nelektorirano)

Zaradi zavezanosti k trajnosti, vas prosimo, da
gradivo pregledate v digitalni obliki in ga ne tiskate v celoti.

CARE 4 CLIMATE

**PRIROČNIK ZA UMEŠČANJE ZNANJ IN SPRETNOSTI
S PODROČJA TRAJNOSTNI IN BLAŽENJA
PODNEBNIH SPREMENB V POKLICNE STANDARDE**

LIFE IP CARE4CLIMATE (LIFE17 IPC/SI/000007)

CARE 4 CLIMATE

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA OKOLJE,
PODNEBJE IN ENERGIJO

CPI
CENTER RE ZA
PROJEKTOVANJE

**NA POTI K TRAJNOSTNIM
IZDELKOM OZ. STORITVAM**

Priročnik za podporo k razvoju kompetenc za trajnost
v poklicnem in strokovnem izobraževanju

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA OKOLJE, PODNEBJE IN ENERGIJO

CPI
CENTER RE ZA
PROJEKTOVANJE

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA VISOKO IN IZOBRAŽEVANJE

CARE 4 CLIMATE

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA VISOKO IN IZOBRAŽEVANJE

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA OKOLJE,
PODNEBJE IN ENERGIJO

CPI
CENTER RE ZA
PROJEKTOVANJE

ZBORNIK

Prispevki za razumevanje trajnosti
na področju poklicnega in
strokovnega izobraževanja

Trajnostne kompetence za posamezne sektorje na področju gradbeništva - primeri

Aktivno državljanstvo in družbena odgovornost

SPLOŠNE OZAVEŠČEVALNE KOMPETENCE:

Deluje v splošno korist družbe

Uvaja družbeno odgovornost v poslovanje in organizacijo

Deluje in posluje skladno s poslovno etiko in uveljavljenimi etičnimi kodeksi

SEKTORSKE KOMPETENCE:

Ravna družbeno odgovorno v odnosu do deležnikov v lokalnem in širšem okolju

Uvaja načela družbene odgovornost v delovanje svoje organizacije

Ravna družbeno odgovorno pri izvajanju svojih strokovnih nalog

SUROVINE, MATERIALI IN IZDELKI

SPLOŠNE OZAVEŠČEVALNE KOMPETENCE:

Trajnostno upravlja s surovinami, materiali in izdelki

SEKTORSKE KOMPETENCE:

Prednostno uporablja reciklate, lokalne in naravne, obnovljive materiale

Spodbuja zmanjševanje porabe surovin in materialov s pametnim načrtovanjem gradnje

Zahteve za spremembo kvalifikacij v gradbenem sektorju/ Standardi - zeleni

Skladnost z zakonodajo / upoštevanje zakonodajnih okvirov in politik:

Gradbeni predpisi se spreminjajo, zlasti zaradi direktiv in standardov EU, je treba strokovnjake usposobiti za upoštevanje teh sprememb in razumevanje njihovega vpliva na gradbeno prakso.

Povečana odpornost na podnebne spremembe:

Razvoj kompetenc za gradnjo infrastrukture, odporne na ekstremne vremenske razmere, z veščinami za obnovo prizadetih okolij in infrastrukture (hude poplave, huda vročina ...).

Predpisi o zdravju in varnosti:

Vključevanje najnovejših predpisov o zdravju in varnosti ter odkritij, ki zagovarjajo trajnostne in nestrupene materiale, kar zagotavlja dobro počutje delavcev in stanovalcev.

Učinkovita raba virov:

Poudarek na učinkoviti rabi virov zahteva nove kvalifikacije, ki poudarjajo zmanjšanje količine odpadkov, učinkovito rabo vode in energije ter upravljanje življenjskega cikla gradbenih projektov.

Trajnostni poslovni modeli:

Vključevanje načel trajnostnih poslovnih modelov za vodenje preobrazbe industrije k bolj zelenim praksam.

Pospeševanje tehnoloških inovacij:

Zaradi hitrega tehnološkega napredka je treba nenehno posodabljanje znanja in spretnosti, zlasti na področjih, kot so pametne gradbene metode, uporaba dronov za geodezijo in 3D tiskanje v gradbenih postopkih.

Obravnavanje novih trendov v gradbeništvu:

Razvoj novih bolj trajnostnih materialov/izdelkov (ECO-DESIGN tri vrste znaka za okolje: tip I, II in III), gradbenih metod (industrijska gradnja in gradnja zunaj gradbišča) in trajnostnih standardov zahteva stalno posodabljanje poklicnih kvalifikacij, da bi ostale ustrezne in učinkovite.

Zahteve za spremembo kvalifikacij/standardov v gradbenem sektorju

Vzdrževanje in ohranjanje kulturne dediščine:

Razvijajoče se področje ohranjanja kulturne dediščine zahteva specializirana znanja za obnovo in ohranjanje zgodovinskih stavb s trajnostnimi pristopi (vernakularni pristopi), ki usklajujejo modernizacijo z ohranjanjem.

Etična in družbena odgovornost:

Vedno večji poudarek je na etičnih praksah in družbeni odgovornosti v gradbeništvu, vključno s poštenimi delovnimi praksami, sodelovanjem skupnosti in upoštevanjem družbenega vpliva.

Sodelovalne delovne prakse:

Sodobni gradbeni proces vključuje višjo raven sodelovanja med različnimi strokovnjaki. Nove kvalifikacije morajo spodbujati timsko delo, komunikacijo in spretnosti vodenja projektov, ki so primerne za integrirane modele izvajanja projektov.

Omogočanje mobilnosti in primerljivosti:

Primerljivost kvalifikacij v EU zagotavlja mobilnost delavcev in enotno kakovost gradbenega dela, saj je čezmejno delo vse bolj razširjeno.

Gospodarska konkurenčnost:

Za ohranitev gospodarske konkurenčnosti na svetovnem trgu je potrebna delovna sila s sodobnimi znanji in spretnostmi, ki ustrezajo najnovejšim industrijskim standardom in inovacijam.

Mednarodna primerjalna merila in najboljše prakse:

Da bi zagotovili skladnost slovenskih gradbenih standardov z najboljšo mednarodno prakso, je treba kvalifikacije primerjati z vodilnimi v svetovni industriji.

Napredovanje z industrijskim načrtom v okviru zelenega dogovora

The Green Deal Industrial Plan

Putting Europe's net-zero industry in the lead

Spodbude za zasebne naložbe:

vedite davčne olajšave in finančne subvencije za spodbujanje zasebnih naložb v razvoj zelenih znanj v gradbenem sektorju ali uvedite sheme subvencij za podjetja, ki vključujejo programe zelenega usposabljanja, da bi ustvarili usposobljeno delovno silo za trajnostno prihodnost.

javno-zasebna partnerstva (PPP):

vzpostavite sodelovanje med državo (izobraževalnimi ustanovami) in gradbenimi podjetji za vzpostavitev zelenega vajeništva in pobud za poklicno izobraževanje in usposabljanje, ki bodo vključevale praktične izkušnje z izobraževanjem, usmerjenim v trajnostni razvoj, ter prilagodile programe, ki bodo ustrezali zahtevam po spretnostih v razvijajoči se zeleni gradbeni industriji.

Inovacije in konkurenčna prednost:

vedba inovacijskih bonov in nagrad za gradbena podjetja, ki uporabljajo okolju prijazne gradbene tehnike in razvijajo trajnostne gradbene proizvode.

10 sektorskih odborov za poklicne standarde

Vsi odbori:

- Izobraževanje, umetnost, kultura
- Poslovanje in uprava
- inženirstvo, računalništvo
- Proizvodnja in predelava
- **Gradbeništvo, rudarstvo**
- Kmetijstvo, gozdarstvo, ribištvo, predelava hrane, veterina
- Zdravje in socialno varstvo
- Storitve
- Varnostne storitve in vojska
- Okolje in okoljske tehnologije

Odgovornosti:

- odgovoren za določitev skladne kvalifikacijske strukture v sektorjih.
- ocenjevanje pobud za nove ali spremenjene kvalifikacije.
- spodbuda za razvoj novih ali posodobitev obstoječih poklicnih standardov (5 let).
- določi prednostne naloge pri razvoju poklicnih standardov in katalogov za NPK.
- predlaga pregled poklicnih standardov in katalogov za NPK.
- predlaga strokovnjake za pripravo poklicnih profilov, poklicnih standardov in katalogov.
- pristojnemu strokovnemu svetu predlaga poklicne standarde in kataloge.

SEKTORSKI ODBOR ZA POKLICNE STANDARDE

Gradbeništvo, rudarstvo

"kot ekosistem veččin"

(socialno partnerstvo v poklicnem izobraževanju in usposabljanju)

- Gospodarska zbornica - Združenje inženirjev
- Gospodarska zbornica Slovenije - Zbornica gradbeništva in industrije gradbenega materiala Slovenije
- Obrtno-podjetniška zbornica - Sekcija cementarjev, kamnosekov in izdelovalcev teras
- Obrtno-podjetniška zbornica - Sekcija za gradbeništvo
- Inženirska zbornica Slovenije
- Ministrstvo, pristojno za prostorsko načrtovanje
- Sindikat - v obravnavi

Krog strokovnjakov in institucij širijo skupine strokovnjakov, ki jih Odbor pooblasti za pripravo profilov delovnih mest, poklicnih standardov in katalogov za NPK:

- Raziskovalne ustanove
- Podjetja
- Nevladne organizacije

Naše naslednje naloge v okviru področnega odbora

Revizija vseh poklicnih standardov v gradbenem sektorju

- vključevanje digitalnih kompetenc.
- Vključevanje zelenih kompetenc

načrtovano za leto 2025.

Revizija izobraževalnih programov (za šolske centre) na področju gradbeništva

- načrtovano za leto 2025

Usposabljanje inštruktorjev in učiteljev

- načrtovano za leto 2026.

Proces revizije ali razvoja novih poklicnih standardov

1. Izhodišče za revizijo:

Organizacije in podjetja ali konzorcij lahko Področnemu odboru pri CPI RS predložijo predloge za revizijo ali oblikovanje enega ali več poklicnih standardov (povezanih z zeleno tematiko).

Revizije se običajno začnejo na podlagi zakonodajnih podlag, ki narekujejo redno (splošno ali ciljno) preverjanje poklicnih standardov.

2. Oddaja predlogov:

Subjekti morajo predložiti dobro utemeljene razloge za predlagane spremembe, ki se nanašajo na sistemske posodobitve ali posebne prilagoditve poklicnih standardov.

3. Pregled s strani sektorskih odborov:

Sektorski odbori, ki jih sestavljajo strokovnjaki z ustreznih področij, opravijo oceno predlogov.

4. Merila in upoštevanje:

Odbori upoštevajo zahteve trga dela, razvoj sektorjev ter skladnost z nacionalnimi in evropskimi izobraževalnimi cilji.

5. Izvajanje sprememb:

Po odobritvi v področnem odboru in strokovnem svetu se spremembe sistematično vključijo v poklicne standarde in kataloge kvalifikacij ter programe poklicnega izobraževanja in usposabljanja ter NPKje.

“

»Zeleno gradbeništvo, ki upošteva zakonitosti krožnega gospodarstva – predvsem večkratno uporabo gradbenih materialov in drugih reciklatov, ki se uporabljajo pri gradnjah –, je prav gotovo potrebno za nadaljnji dolgoročni razvoj gradbene panoge,«

DELO, 26. 2. 2022